

V
B
J
C
15027

Sejm czteroletni. Tom I.

Mowy, ustawy i pisma z r. 1788 - 1789.

R. 1788.

1.) Ankwicz Józef 1. 27/X 1788.
2.) Branicki Ksawery 2. 23/X 1788.
3.) Brzostowski Michał 3. 27/X. 1788.
4.) Bzowski Hiacynt 4. 19/VIII 1788.
5.) Chomiński Franciszek 5. s. d. 1788.
6.) Czacki Michał 6. 23/III. 1788. 7. 15/XI 1788.
7.) Czartoryski Adam 8. - s. d 1788.
8.) Górski Stan. August 9. - 24/X 1788.
9.) Krasiński Jan 10. - 22/IX 1788. 11. 4/XII. 1788. 12. s. d. 1788.
10.) Kublicki 13. - 15/XI 1788. 14. s. d. 1788
11.) List przytomnego na sejmie arbitra 15. 4/XI 1788.
12.) Odezwa wolnego obywatela 16. s. d. [1788]
13.) Poniatowski Michał prym. 17. - 27/X. 1788.
14.) Potocki Franciszek Piotr 18. 17/X 1788.
15.) Potocki Stanisław 19. - 27/X. 1788.; 20. 5/XI 88.; 21. 24/XI. 88.
16.) Projekt. podatk. dla powiększenia wł krajowych 22. s. d 88
17.) " do konstytucyi (m. Kalisz.) 23. s. d. [1788]
18.) Prośba kahału kazimierskiego do króla i stanów. 24. s. d. [1788]
19.) " szlachty we wsiach Tucznej i Hoszczy.. 25. s. d [1788]
20.) Raczyński Kazimierz 26. 24/X 1788.
21.) Radziszewski Michał 27. 3/XI 88
22.) Reprezentacya do J. K. Mci przez Marszałków konf. 28. 7/XI 88
23.) Sapieha Kazimierz 29. 8/X. 88
24.) Sokołowski Serafin 30. 27/X 88.
25.) Stanisław August 31. a 7/IX 88 b.) 6/XI c) 6/XI odm. wyd.
26.) Starostwa i królewszczyzny [ustawa] 32. s. d [1788.]

27.) Stroynowski Waleryan 33. 14/XI 88. 34. 25/X. 88
28.) Suchodolski Wojciech 35. 7/X 88; 36. 11/XII. 88 67. 16/II 89
45. 3/XI 88 68. 10/III. 89. 69. 4/VIII 89
29.) Suchorzewski Jan 37. 8/X 88,
30.) Szembek Krzysztof bp. 38. 27/X. 1788.; 39. 13/XII 88; 40 15/XI. 88
31.) Zabiełło Szymon 41. 3/XI. 88; 42. 24/X 88
32.) Zaleski 43. s. d. [1788]
33.) Załuski Teofil hr. 44. 27/X 88; 46. 19/XII 88

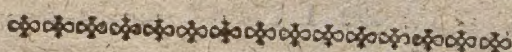
Rok. 1789

34.) Butrymowicz Mateusz: Reforma żydów 47. s. d.
35.) Chromiński Kazimierz: Wyłuszczenie praw żydów w Warszawie. 48.
36.) Czetwertyński Janusz 49. 31/III.
37.) Krasiński Adam bp. 50. 28/VIII.
38.) Lustracya dymów i podanie ludności 51. 22/VI.
39.) Ożarowski Piotr 52. 30/I; 53. 15/I.
40.) Poniński Adam: [Pozwy przed Sąd sejm.] 54. 26/VIII. M. 55. 29/VIII.
41.) Prawa względem ofiary na powiększenie sił kraj 56. 4/IV.
42.) Prośby m. Krakowa 57. 58. 59. 60. 61. 62.
43.) ~~Uwia~~ Sposób dawania rekrutów w Koronie i W. X. Lit. 63. 7/XII.
44.) Suplika gromady Starostwa Młodziszyńskiego 70. 8/X.
45.) Turski Wojciech 71. 29/VIII.
46.) Uwagi nad prośbą żydów do Stanów 72.
47.) " [w sprawie oddalenia stanu wojsk. od przywileju obywatelstwa w Polsce 73. s. d 1789.
48.) Wielogłowski Józef 74. 12/I.

M O W A
JEGO KROLEWSKIEY MOŚCI
MIANA.

NA SESSYI SEYMOWEY

Dnia 7. Października 1788.

JEżeli rządzącą loſami Narodów Opatrzność naznacza dla nich w zamiarze niedościgłych wyroków ſwoich rozmaite kreſy, w ktòrych one, lub niknąć i upadać, lub dźwigać ſię, zaſilać i kwitnąć poczynaią; zdaie ſię, iż ta wielowładna ręka Naywyżſzego przybliżyła Nas do tego terminu, gdzie Oyczyzna Naſza, po tyloletnich przeciwnościach ſwoich, znayduie porę iedyną do ratunku ſwego, a przywrócenia mocy i ſławy dawnych Polakow.

Czas to ieſt, mówię właściwy, a day Boże! żeby nieoſtatni, z którego Nam iak nayuſilniey korzyſtać należy; bo wiadome ſą wſzyſtkim okoliczności, w iakich zoſtaiemy, bo i powſzechny Mię odgłos naucza, iak wſzyſcy Narodu tego Obywatele pragną polepſzenia ſtanu iego, bo i widzę Sam i doświadczam obecnie, iak zacnych, iak gorliwych, iak dobro powſzechne kochaiących Wſpòłziomkow, Narod na Seym ninieyſzy do ſpolnych Obrad na to mieyſce zgromadził.

Wſzyſtkie te okoliczności w iedno ogniwo życzliwym dla Ciebie, ukochana Oyczyzno! przeznaczeniem połączone, iuż Serce Moie wcześnie ſłodką nadzieią napełniaią, że zamiar troſkliwości Moiey, i wſzyſtkich tu przytomnych Synow twoich, ſkutek odbierze pożądany. A wſzak życzeniem Naſzym powſzechnym ieſt, nie prywatne zyſki pomnażać, ale obmyślać iedynie iſtotne i nieodbite całego Narodu potrzeby; ażeby ſiły iego pomnożyć, pomnożone należytym

opatrzeniem trwale utrzymać, utrzymywane dla bespieczeństwa Osob, wolności, maiątkow Obywatelskich, a dla sławy i powagi, Królestwa tego używać i urządzić.

To żądanie Nasze, kiedy się z powszechnym, iak tuszę, Was tu wszystkich życzeniem zgadza; kiedy głos Móy, iest wyrazem głosu Oyczyzny, kiedy myśli Moie, do tego iedynie, zawsze i teraz zmierzaią celu, aby i Jey w powszechności, i każdemu w Niey dobrze było; wzywam i zapraszam Was wszystkich do podpisu związku tego, ktòrego myśl i zamiar, iest odemnie przełożony, i ktòrym Serca wasze iuż są połączone.

Pokażcie Zacni Obywatele w nierozerwaney zgodzie, iedności i ufności wzaiemney, iak Was obchodzi dobro Oyczyzny, dobro Was samych, dobro Moie z Wami razem i od Was nigdy nieoddzielne.

Ten iest moment, od ktorego Moie i Wasze losy dalsze zawisły; ten iest moment, gdzie uczyniwszy dla Oyczyny, ktòrey wszystko winniśmy, spolną offiarę Serc i maiątkow Naszych, cieszyć się trwale będziemy, że Seym Nasz teraźnieyszy, zostanie w potomności Epoką iey szczęścia, Jey sławy i zachowania.

Oddaię JM. Xiędzu Referendarzowi Koronnemu do czytania głośnego Aktu Konfederacyi, tak iakem go uformował w chęci we mnie zawsze nieodmienney czynienia iak naylepiey dla Oyczyzny, i w przekonaniu, że w tym układzie iak iest napisany ten Akt, byłby naypożytecznieyszy. Jednak po skończonym onego czytaniu, zachowuię sobie dalsze mowienie Moie, azali dla Narodu miłe i przyiemne.

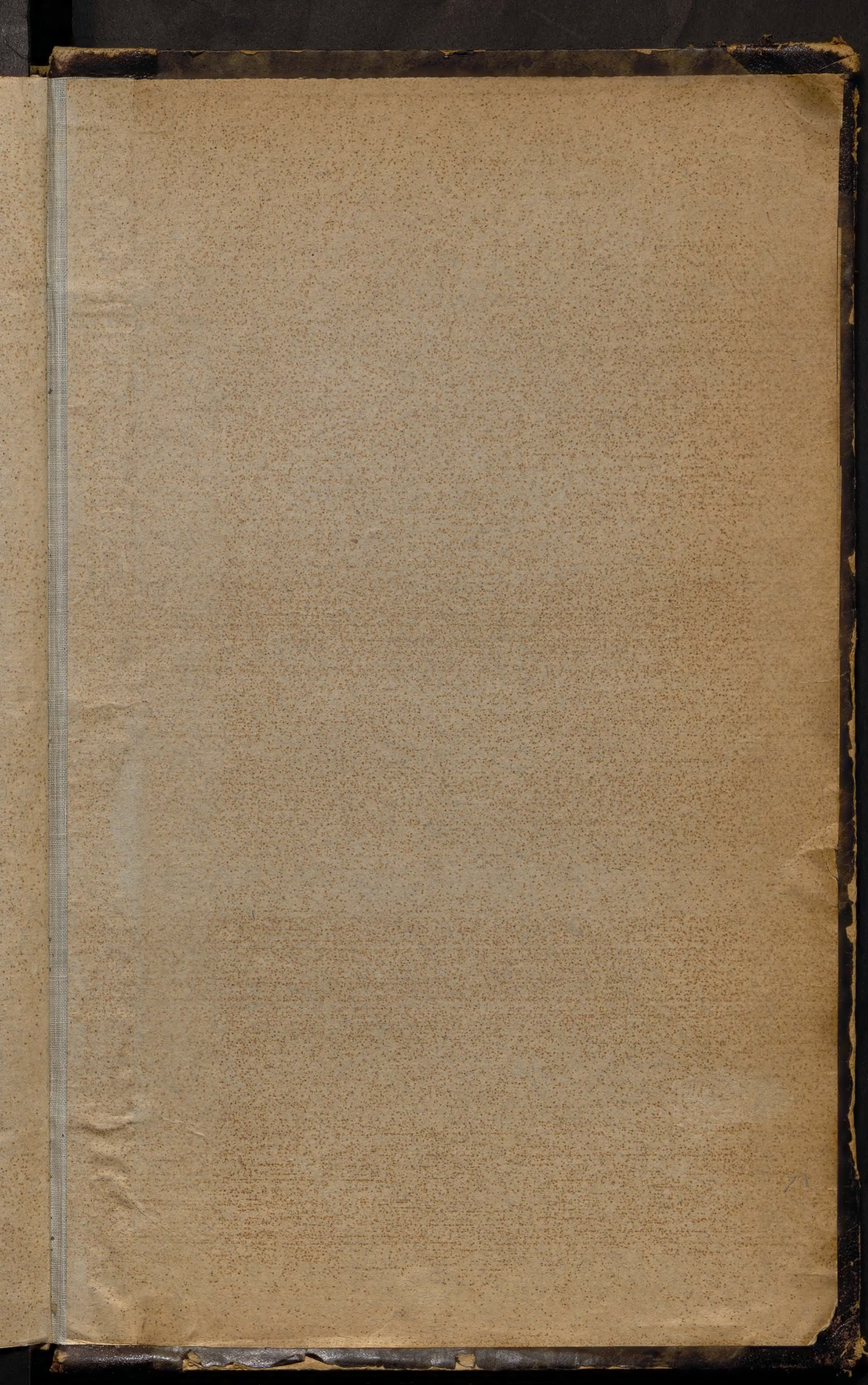
Tu był czytany Akt przez JMość Xiędza Gorzeńskiego Referendarza Koronnego, w nieprzytomności słabego JMości Xiędza Sekretarza Koronnego, po ktòrym czytaniu, Król znowu mòwił w te słowa.

Gdy w poufałości tey, w którey żądam zawſze zoſtawać z Narodem, a mianowicie z Seymuiącemi tu Oſobami, powierzyłem im myśli Moich w tym Akcie, byłem proſzony od części znaczney i z Dyſtynkcyi Oſob, i z liczby Seymuiących, aby w końcu Roty przyſięgi Marſzałkow Konfederackich, odmiana zaſzła względem wotow ſekretnych w ſłowach takowych:

„ A w któreyby materyi, Senator, Miniſter, lub Poſeł żądał ſekretnych wotow, tedy do tych w ſpoſobie „ Prawem przepiſanym, na żądanie iednego po pierwſzych „ iednych wotach głośnych zawſze przyſtąpię, i te równie „ wiernie i ſprawiedliwie zliczać i *pluralitatem* z nich ogła- „ ſzać przyrzekam; w iedney tylko materyi podatkowania, „ wotow ſekretnych nie przyimę, ale one głośne odbiera- „ iąc *ex pluralitate* Stanom Seymuiącym donioſę. „

Według światła i przekonania Mego, przekładałem tymże Oſobom życzącym tey odmiany ſzkodliwości mogące z tey odmiany wyniknąć; gdym iednak widział też Oſoby nieodmiennie trwaiące w tym żądaniu, przepowiedziawſzy Im, żeby pamiętali, iż nie Ja winien będę, gdy kiedy żałować tego ſami będą; wziąłem dla ſiebie to w uwagę, że gdy bez wzaiemney dobrowolności, dobrego ewentu dla Oyczyzny, Seym teraźnieyſzy mieć nie może, i przeto ſkłaniam ſię do Ich żądania, i do podpiſu Aktu, z tą poprawką zabieram ſię.

SEJM

CZTEROLETNI

MOWY USTAWY

I PISMA

I

1788-89